Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 4.10.2022 / HE 166/2022

Satakunnan ELY-keskuksen lausunto laeista yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027

Hallituksen esitys laiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista

Satakunnan ELY-keskuksella ei ole huomauttamista lakiehdotuksen sisältöön. ELY-keskus on antanut lausuntokierroksen yhteydessä oman lausuntonsa ja katsoo että hallituksen esitykseen tehdyt muutamat tarkennukset vastaavat hyvin myös Satakunnan ELY-keskuksen lausunnossa esittämiin muutoksiin.

Hallituksen esitys laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027

Yleistä:

Hallituksen esitys vastaa kokonaisuudessaan hyvin maaseudun kehittämisen tukemisen ja ohjelman toimeenpanon tarpeisiin. Satakunnan ELY-keskus on antanut lausuntokierroksen yhteydessä oman lausuntonsa ja katsoo että hallituksen esitykseen on tehty lausuntokierroksen jälkeen tarpeellisia muutoksia. ELY-keskus näkee tarpeellisena lakiehdotukseen sisällytetyt mahdollisuudet tarkentaa asetuksella laissa säädettyjä kohtia.

Satakunnan ELY-keskus haluaa korostaa hallituksen esityksestä seuraavia kohtia:

Siirtyminen kokonaan sähköiseen hakumahdollisuuteen (31 §) on erittäin kannatettava. Ruokavirastolle annetaan esityksessä kuitenkin hyvin laajat mahdollisuudet paperisen haun mahdollistamiseksi. Tätä mahdollisuutta tulisi rajata vain hyvin poikkeaviin ja erityisen perusteltuihin tilanteisiin, jotta tavoite sähköisestä asioinnista toteutuisi.

Varautuminen tuen myöntämiseen poikkeuksellisissa oloissa (20 §) tämän lain perusteella on kannatettava ja antaa mahdollisuudet reagoida äkillisesti muuttuvaan toimintaympäristöön.

Maaseutuohjelmasta myönnettävien yritystukien työnjako ELY-keskusten ja paikallisten toimintaryhmien välillä on tulevalle ohjelmakaudelle tulossa selkeämmäksi. Esityksen 16

§ on sellaisenaan kannatettava ja täsmentää tarkoituksenmukaisella tavalla paikallisen toimintaryhmän ja ELY-keskuksen rooleja maaseudun yritystoiminnan tukemisessa.

Toimenpiteen toteutusaikaa koskevat 26 §:ssä ehdotetut lievennykset antavat ELY-keskukselle tarvittavaa harkintavaltaa käsitellä muutoshakemukset, joiden myöhästyminen on aiheutunut äkillisestä sairaudesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä esteestä.

Takaisinperintää koskevat säädökset:

Käytännössä voimassa olevan lain perusteella on ollut epäselvää, että aiheuttaako tuensaajayrityksen osakkeiden (koko osakekanta tai sen osan) luovuttaminen takaisinperinnän, silloin kun osakkeet luovutetaan sellaiselle suuryritykselle, joka ei kokonsa puolesta ole tukikelpoinen. Ehdotetun lain 27 §:n perusteluiden mukaan pelkästään tuen saajana olevan yhteisön yhtiömuodon muutosta, jakautumista, sulautumista, osakkeiden myyntiä tai osakkeita vastaan tapahtuvaa liiketoimintasiirtoa ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi, koska avustukseen kohdistuneiden velvoitteiden, kuten omaisuuden käyttöajan katsotaan siirtyvän toimintaa jatkavalle toimijalle. Edellytyksenä on kuitenkin, että tuen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset.

Tällöin tulee harkittavaksi maksetun tuen takaisinperintä ja tilanteeseen soveltuvan takaisinperintäsäädöksen mukaan ELY-keskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos tuen saaja on luovuttanut taikka olennaisesti supistanut tai lopettanut tuen kohteena olevan toiminnan 27 §:n vastaisesti. Takaisinperintä on siten sidottu tuen saajan aktiiviseen toimintaan luovuttajana tai toiminnan lopettajana tai supistajana. Mikäli kyse on kuitenkin vain osakkeen omistajien toteuttamasta myynnistä, eikä tuen saajana oleva yritys ole ollut aktiivinen toimija asiassa, jää epäselväksi voidaanko takaisinperintää kuitenkaan pelkän osakemyynnin perusteella toteuttaa.

Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan takaisinperinnästä osakekauppojen perusteella olisi syytä säätää selvästi laissa, eikä jättää asiaa hallituksen esityksen perusteluiden varaan. Lain 27 §:n mukaan tuen kohteena olevaa toimintaa ei saa lopettaa tai olennaisesti supistaa. Perusteluissa toiminnan lopettamiseksi on mainittu osakkeiden myynti silloin, kun myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Mikäli osakkeiden myynnin yhteydessä toiminta ei kuitenkaan tosiasiallisesti lopeteta tai edes olennaisesti supisteta, osakkeiden myynnistä aiheutuva tuen takaisinperintä ei perustu 27 §:n sanamuodon mukaiseen tulkintaan.

Hallituksen esityksen mukaan tuensaajan on osakkeiden myynnin jälkeen täytettävä tuen myöntämisen edellytykset. Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuen myöntämisen edellytykset selvitetään tukea myönnettäessä ja tuen myöntämisen jälkeen tuensaaja vastaa siitä, että sen toiminta on tukiehtojen mukaista. Valtakunnallisesti on oltava yhtenäinen linja siitä, että aiheuttaako edellä kuvattu osakekauppa takaisinperinnän. Myös tuensaajien ja sen osakkeenomistajien on tiedostettava mahdollisen kaupan vaikutukset vielä maksamattomaan tai jo maksettuun tukeen.

Lakiehdotuksen 50 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ELY-keskus on velvollinen perimään tuen takaisin, jos tuen ehtoja ei ole noudatettu. Satakunnan ELY-keskus haluaa tuoda esiin, että takaisinperintä olisi hyvä kytkeä tuen ehtojen olennaiseen

rikkomiseen. Muutos toisi kohtuullisuutta takaisinperintätilanteisiin, joissa tukiehtojen noudattamatta jättäminen on ollut lievää.

Lakiehdotuksen 52 § koskee takaisinperinnän kohtuullistamista. Koska Euroopan unionin lainsäädäntö käytännössä estää kohtuullistamisen, jää epäselväksi, milloin takaisinperintää olisi mahdollista kyseisen pykälän perusteella kohtuullistaa. Mikäli kohtuullistaminen on mahdollista vain sellaisissa kansallisesti rahoitetuissa tuissa, joissa sitä ei ole erikseen unionin tasolta kielletty, tulisi tämä käydä pykälästä ilmi, jotta takaisinperintöjen kohtuullistamisen mahdollisuudesta ei synny toimijoille väärään kuvaa.

Ehdotetun lain 54 §:n mukaan takaisinperittävän määrän suorittamiselle asettava eräpäivä on 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä. Lakiehdotuksen 51 §:n mukaan viivästyskorko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta. Satakunnan ELY-keskus ehdottaa, että eräpäivä olisi enintään 60 päivää takaisinperintäpäätöksestä, jolloin voidaan estää sellainen tilanne, että eräpäivä osuu viikonloppuun tai pyhäpäivään. Viivästyskoron alkaminen olisi tällöin syytä liittää eräpäivää seuraavaan päivään eikä kiinteästi 60 päivään päätöksenteosta. Lakiehdotuksen mukaan sekä eräpäivä että viivästyskoron alkamispäivä ovat 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisestä.

Yksikön päällikkö Timo Pukkila

Lakimies Anni Mäkinen

Tämä asiakirja KEHA/11609/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/11609/2022 har godkänts elektroniskt

Mäkinen Anni 10.10.2022 14:12

Pukkila Timo 10.10.2022 14:16